

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN			STUDIERNAS MÅL HELA EXAMEN ELLER EXAMENSDEL/ EXAMENSDELAR	
ANTALET EXAMINA			GE inom restaurang- och cateringbranschen	
Grundexamen inom restaurang- och cateringbranschen (GE): 1 707 st.			hel examen	examensdel/
Yrkesexamen i matservice (YE): 198 st.			18 342 st.	delar
Yrkesexamen i kundservice på restaurang (YE): 201 st.				3 144 st.
Specialyrkesexamen i tjänster för specialkost (SYE): 78 st.			YE i matservice	
Specialyrkesexamen i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen (SYE): 171 st.			hel examen	examensdel/
			669 st.	delar
				51 st.
			YE i kundservice på restaurang:	
			hel examen	examensdel/
			630 st.	delar
				66 st.
			SYE i tjänster för specialkost	
			hel examen	examensdel/
			219 st.	delar
				3 st.
			SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen	
			hel examen	hel examen
			660 st.	57 st.
ANTAL EXAMENSDELAR			GE inom restaurang- och cateringbranschen: 21 486 st.	
YE i matservice: 681 st.				
YE i kundservice på restaurang: 735 st.				
SYE i tjänster för specialkost: 222 st.				
SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen: 717 st.				
Gemensamma examensdelar (GED): 7 506 st.		Lokala examensdelar: 981 st.		
			GE inom restaurang- och cateringbranschen	
			Kompetensområdet för kundservice 294 st.	
			Kompetensområdet för matservice 1 407 st.	
			Inga uppgifter 6 st.	
			YE i matservice	
			Kompetensområdet för matlagning på restaurang 117 st.	
			Kompetensområdet för matlagning i storhushåll 63 st.	
			Inga uppgifter 6 st.	
			YE i kundservice på restaurang:	
			Kompetensområdet för kundservice i bar 129 st.	
			Kompetensområdet för kundservice på restaurang 63 st.	
			Inga uppgifter 6 st.	
			SYE i tjänster för specialkost	
			Dietkock 72 st.	
			Inga uppgifter 6 st.	
			SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen	
			Inga kompetensområden eller examensbenämningar	

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

Reflektioner

Prestationsmängder

- Antalet avlagda examensdelar för grundexamen inom restaurang- och cateringbranschen har fortsatt att minska något. Vi tror att antalet avlagda examensdelar kommer att börja öka, eftersom mer än 13 % fler än året innan hade examensdelar som målet för studierna i GE inom restaurang- och cateringbranschen år 2024.
- Antalet yrkes- och specialyrkesexamina inom branschen är ganska litet, men till vår glädje kan vi konstatera att antalet avlagda yrkesexamina och examensdelar har ökat betydligt jämfört med året innan. Att avlägga examen påverkar inte nödvändigtvis lönen. Kommissionen funderar på om rekryterarna är medvetna om t.ex. yrkesexamen eller om sektorn och dess examina borde marknadsföras mer.
- Förhållandet mellan servitörer och kockar har förblivit nästan oförändrat i grundexamina, men i yrkesexamina är skillnaden sådan att det avläggs fler yrkesexamina i kundservice på restaurang än yrkesexamina i matservice.
- Arbetslivskommissionen funderade på hur de kommande finansieringsändringarna och nedläggningen av vuxenutbildningsstödet kommer att påverka i synnerhet antalet personer som avlägger yrkes- och specialyrkesexamina.

- Antalet personer som avlägger specialyrkesexamen i tjänster för specialkost har ökat något jämfört med året innan. Det har avlagts något fler delar av SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen än 2023.
- Attraktionskraften inom sektorn behöver fortfarande utvecklas. Att få studerande söker sig till branschen kan delvis bero på attraktionskraft, men att åldersklasserna minskar påverkar också situationen. Dessutom kan man få jobb även utan att avlägga hela examen på grund av brist på arbetskraft inom branschen. Även om det är lätt att sysselsätta sig inom branschen lockar den låga lönenivån till att avlägga examensdelar, eftersom arbetsgivarna i allmänhet förutsätter åtminstone en delexamen av dem som rekryteras.
- Det råder fortfarande en brist på chefer, vilket kan förklara den lindriga ökningen av antalet avlagda specialyrkesexamina och examensdelar i chefskap.

Arbetslivskommissionen för kosthållsbranschen, lägesbild 2024

ANORDNANDE AV EXAMINA

ANORDNARTILLSTÅND

GE inom restaurang- och cateringbranschen: 63 st.
YE i matservice: 44 st.
YE i kundservice på restaurang: 41 st.
SYE i tjänster för specialkost: 34 st.
SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen: 35 st.

AKTIVA ANORDNARE

GE inom restaurang- och cateringbranschen: 58 st.
YE i matservice: 33 st.
YE i kundservice på restaurang: 25 st.
SYE i tjänster för specialkost: 22 st.
SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen: 27 (+3) st.

ICKE-AKTIVA ANORDNARE

GE inom restaurang- och cateringbranschen: 5 st.
YE i matservice: 11 st.
YE i kundservice på restaurang: 16 st.
SYE i tjänster för specialkost: 12 st.
SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen: 8 st.

ANORDNANDE AV EXAMINA Diskussion

SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA

GE inom restaurang- och cateringbranschen

Finska 1 545 st.
Svenska 54 st.
Engelska 108 st.

YE i matservice

Finska 183 st.
Svenska 1–4 st.
Engelska 9 st.

YE i kundservice på restaurang:

Finska 156 st.
Svenska 1–4 st.
Engelska 42 st.

SYE i tjänster för specialkost

Finska 75 st.
Svenska 1–4 st.

SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen

Finska 168 st.
Svenska 6 st.

Språklig och geografisk täckning samt fördelning av prestationer

- Det har inte skett väsentliga förändringar i antalet anordnartillstånd.
- Utöver de aktiva anordnarna inom inkvarterings- och kosthållsbranschen har tre anordnare av utbildning varit aktiva genom anskaffade utbildningar.
- Examina inom branschen ordnas på ett ganska omfattande sätt på olika håll i landet, även om anordnarna är koncentrerade till tillväxtcentrumen.
- Det har inte skett några väsentliga förändringar i antalet examina som avlagts på något annat språk än finska. Endast i yrkesexamen i kundbetjäning på restaurang har antalet engelskspråkiga examina ökat betydligt (+250 %).

Arbetslivskommissionen för kosthållsbranschen, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Fördelning av platserna för yrkesprov

GE inom restaurang- och cateringbranschen Arbetsplats 82,2 % Läroanstalt 8,1 % Arbetsplats + läroanstalt 3,2 % inga uppgifter 6,6 % YE i matservice Arbetsplats 83,2 % Läroanstalt 0,9 % Arbetsplats + läroanstalt 0,5 % inga uppgifter 15,5 % YE i kundservice på restaurang Arbetsplats 80,8 % Läroanstalt 0 % Arbetsplats + läroanstalt 9,2 % inga uppgifter 10,0 %	SYE i tjänster för specialkost Arbetsplats 87,7 % Läroanstalt 5,5 % Arbetsplats + läroanstalt 0 % inga uppgifter 6,9 % SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen Arbetsplats 88,4 % Läroanstalt 0 % Arbetsplats + läroanstalt 4,9 % inga uppgifter 6,7 %	Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser • Platserna där yrkesprov avläggs har inte förändrats jämfört med tidigare vad gäller grundexamen. Andelen yrkesprov som görs på arbetsplatsen är god, 82,2 %. • I fråga om GE görs något färre yrkesprov på arbetsplatsen, men ingen betydande minskning • YE: fler prov på arbetsplatsen än tidigare, vilket är rätt riktning, eftersom yrkesexamen uttryckligen är en examen som avläggs i arbetslivet. Även andelen inga uppgifter har minskat. • Särskilt i yrkesexamen i matservice togs ett stort kliv framåt i yrkesprov som görs på arbetsplatsen (över 10 procentenheter jämfört med året innan), samtidigt minskade andelen inga uppgifter betydligt • SYE: andelen yrkesprov som görs på arbetsplatsen har minskat i fråga om specialyrkesexamen i tjänster för specialkost (97 % år 2022). Andelen inga uppgifter har ökat. • I fråga om SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen utförs fler yrkesprov på arbetsplatserna än tidigare, vilket är rätt riktning (78 % 2022). Av någon anledning har andelen inga uppgifter ökat.
---	--	---

Arbetslivskommissionen för kosthållsbranschen, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Responsenkäter (bedömningsskala 1–5)

STUDERANDERESPONSENS AVSLUTANDE ENKÄT,
YRKESPROV

GE inom restaurang- och cateringbranschen 4,5
YE i matservice 4,8

YE i kundservice på restaurang 4,8

SYE i tjänster för specialkost 4,9

**SYE i chefskap inom inkvarterings- och
kosthållsbranschen 4,8**
(nationellt medeltal 4,6)

RESPONS FRÅN ARBETSPLATSHANDLEDAREN

GE inom restaurang- och cateringbranschen 4,3
YE i matservice 4,3

YE i kundservice på restaurang 4,3

SYE i tjänster för specialkost 4,4

**SYE i chefskap inom inkvarterings- och
kosthållsbranschen 4,3**
(nationellt medeltal 4,2)

ARBETSPLATSRESPONS

GE inom restaurang- och cateringbranschen 4,3
YE i matservice 4,1

YE i kundservice på restaurang 4,7

SYE i tjänster för specialkost 4,1

**SYE i chefskap inom inkvarterings- och
kosthållsbranschen 4,3**
(nationellt medeltal 4,2)

Diskussion

Studeranderespons

- Medeltalen är fortfarande mycket goda, över det nationella medeltalet.
- Drygt hälften svarade på den avslutande responsen för dem som avlagt hela examen.
- Cirka 40 % av dem som avlagt examensdelar besvarade den avslutande enkäten.

Respons från arbetsplatshandledaren

- Jämfört med 2023 var medeltalet för GE inom restaurang- och cateringbranschen oförändrat. Medeltalet för YE i matservice sjönk, och medeltalet för YE i kundservice på restaurang har hållits på nästan samma nivå.
- Medeltalet för SYE i tjänster för specialkost var oförändrat, och medeltalet för SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen steg något jämfört med 2023.
- Antalet respondenter var 29,1 %.
- Utbildningsanordnarna bör stödja och vägleda arbetsplatshandledarna att besvara enkäten så att de upplever att den är viktig.

Arbetsplatsrespons

- Medeltalet för GE inom restaurang- och cateringbranschen är detsamma som 2023.
- I fråga om YE i matservice har medeltalet sjunkit, och i fråga om YE i kundservice på restaurang har medeltalet stigit med 0,2.
- Medeltalet för SYE i tjänster för specialkost sjönk med 0,4, och medeltalet för SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen steg med 0,2 jämfört med 2023.
- Antalet respondenter var 36 %.
- Mängden respons som begärs belastar arbetslivet, detta har framkommit bland annat i samband med besöken.
- Svarsprocenten är små. Man bör fundera på hur man kan minska mängden respons så att arbetsplatsen inte belastas av för många responsenkäter.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Bedömning av kunnande och förverkligande av tvåpartsbedömningen i yrkesinriktade examensdelar

GE inom restaurang- och cateringbranschen
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 90,6 %
inga uppgifter 1,1 %

YE i matservice
Lärare och representant för
arbetslivet (tvåpartsbedömning) 93,7
%
inga uppgifter 3,2 %

YE i kundservice på restaurang
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 98,1 %
inga uppgifter 0,8 %

SYE i tjänster för specialkost
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 97,3 %
inga uppgifter 0 %

SYE i chefskap inom inkvarterings- och
kosthållsbranschen
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 90,2 %
inga uppgifter 0,9 %

VITSORD I BEDÖMNING AV KUNNANDE INOM YRKESUTBILDNINGEN

GE inom restaurang- och cateringbranschen
Medeltal 3,8
Yrkesinriktad examensdel 4,0
Gemensam examensdel 3,3
(nationellt medeltal 3,7)
(Medeltalen beräknas med skyddade tal)

Reflektion kring förverkligandet av tvåpartsbedömningen

- GE: tvåpartsbedömningen genomförs väl. Representanter för arbetslivet deltar också i yrkesprov vid läroanstalterna. Andelen inga uppgifter har minskat.
- YE: tvåpartsbedömningen har ökat i båda yrkesexamina. I kundservice på restaurang har nästan allt bedömts på tvåpartsbasis. Andelen inga uppgifter har minskat.
- SYE: tvåpartsbedömningen är ganska bra. Av någon anledning bedöms 10 % av SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen av två lärare. Andelen inga uppgifter har minskat.
- En tydlig utveckling har fortsatt under de senaste åren, då tvåpartsbedömningen i alla examina 2022 förverkligades i 82–90 %, nu är nivån 90–98 %.
- Vitsord: inga jämförelseuppgifter från föregående år. Medeltalet för de gemensamma examensdelarna är lägre än för de yrkesinriktade, vilket kommissionen funderade på.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Reflektioner

Yrkesprov som ordnas vid läroanstalten

- Drygt 82 % av yrkesproven inom branschen avläggs i arbetslivet, så antalet yrkesprov som ordnas vid läroanstalterna (6,99 %) minskar fortfarande. Andelen Inga uppgifter har minskat något jämfört med föregående, och bristen på uppgifter koncentreras fortfarande till några utbildningsanordnare.
- Enligt utbildningsanordnarna är studerande som får särskilt stöd en av orsakerna till att yrkesprov ordnas på läroanstalten.

Planer för bedömning av kunnande

- Situationen varierar fortfarande mycket mellan utbildningsanordnarna. En del av planerna har utarbetats på ett konkret och examensspecifikt sätt. En del uppfyller däremot inte minimikraven på datainnehåll.
- Arbetslivskommissionen har inte fått begäran om utlåtande från ministeriet.

Utvecklingsobjekt för utbildningsanordnare

- Studeranderesponsens medeltal 4,4–4,5, dvs. de är på god nivå och har stigit något jämfört med föregående. De lägsta medeltalen ges fortfarande till de färdigheter som utbildningen erbjuder för att arbeta som företagare.
- Utifrån besöken är utvecklingsobjekten att tydligt skilja på förvärvande och påvisande av kompetens samt introduktionen av representanter för arbetslivet.

Övriga kommentarer

- 2024 var temat för arbetslivskommissionens besök endast specialläroanstalter.

EXAMENSGRUNDERNAS OCH EXAMENSSTRUKTURENS FUNKTION

Reflektioner kring hur examensgrunderna motsvarar arbetslivet, hur de fungerar och om examensstrukturen

GE inom restaurang- och cateringbranschen

Examensgrunderna har trätt i kraft 1.8.2024, så man har ännu inte tillräckligt med erfarenheter av hur de fungerar.

Skillnaden mellan grund- och yrkesexamen är fortfarande oklar på arbetsplatserna. Att avlägga examen påverkar inte heller nödvändigtvis lönen.

YE i matservice, YE i kundservice på restaurang, SYE i tjänster för specialkost samt SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen

Kommissionen har inte fått respons om examensgrunderna.

Reflektioner kring examensstrukturen

I arbetslivet behöver man inte nödvändigtvis ha avlagt hela grundexamen, utan man kunde också ha en mindre examen. En lösning på detta kunde också vara att utnyttja examensdelar. Kan man genom att utnyttja examensdelarna få en ny benämning (jfr omsorgsassistent).

KÄLLOR

Bakgrund

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömning av kunnande i examina inom sitt område.

Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017).

Källor som arbetslivskommissionen använder

Arbetslivskommissionen har haft tillgång till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi. Kvantitativa uppgifter (anordningstillstånd, prestationsuppgifter och responsuppgifter m.m.) har hämtats i början av 2025, och uppdateringar som lagts upp i Vipunen senare inte har uppdaterats i lägesbilden.

De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren registrerat examens- eller examensdelsprestationer 2024.

I Vipunens rapportbeskrivning: På grund av datasekretess visas antalen 1–4 som gäller personer som värdet "1–4" och antal större än 4 avrundas till närmaste siffra delbar med 3. Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Källmaterialet i lägesbildens reflektioner har varit till exempel arbetslivskommissionens besöksrapporter, eventuella utlåtanden om utkast till examensgrunder, planer för bedömning av kunnande samt eventuella begäran om rättelse gällande bedömning av kunnande som gjorts av studerande. Dessutom har man kunnat komplettera reflektionerna med arbetslivskommissionens medlemmars egna observationer.

Arbetslivskommissionens lägesbilder

Arbetslivskommissionernas webbplats och tidigare års lägesuppgifter och lägesbilder finns på Utbildningsstyrelsens webbplats:

<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/yrkesutbildning/arbetslivskommissioner>

Mer information

Arbetslivskommissionernas sekretariat, arbetslivskommissioner@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN